

Tilki, Baykuş, Bakire

Yaprak Öz

Yıldızınız Diyor ki...

Bir zamanlar, simsiyah saçları omuzlarından aşağı dökülen, yeşil gözleriyle kendisine bakanları büyüleyen, gülleri, kitapları, rüzgâr çanlarını çok seven bir kız varmış. Tilkiler ve baykuşlarla dolu bir evde, insanları imrendirecek kadar güzel giysiler içinde, masallardaki gibi bir hayat yaşamış. Onu uzaktan tanıyanların gözünde, çok şanslı biriymiş. Oysa bu kıızı yakından tanısalar, hiç de şanslı olmadığını, hatta dünyanın en mutsuz insanı seçilebileceğini hemen anlarılarmış. Ancak bu kıızı gerçekten tanıyan hiç kimse yokmuş. Hiç kimse... Kız, sonsuz güzellikteki bir gül bahçesinde, yağmur sonrası yaprakları ışıldayan güller gibiymiş ama yapraklarında biriken yağmur damlaları değil, gözyaşlarıymış. Peri masallarındaki kahramanlara benzeyen bu kız, güzelliğini, iyiliğini, masumiyetini her gün biraz daha kaybederek solup sararmış, kış vakti buz tutan güllere dönmüş ve hatıralarda öyle kalmış...

Bugün, hatıralar günüm. Bir süredir haftada bir günü “hatıralar günü” ilan ediyorum. Ada üniversiteye başladığından beri, evde boş zamanım daha fazla. Kızım artık büyüdü ve dışarıda daha çok zaman geçiriyor, sık sık arkadaşlarıyla eğlenmeye gidiyor. Ben de onuz saatlerde kendime dönüyorum. Eskisinden daha çok kitap okuyor, yemeklere, sinemaya, konserlere gidiyorum. Bir de bu “hatıralar günü” fikrini buldum; o zamandan beri geçmişe dönmek, saklı kalmış anları ve hissettirdiği duyguları hatırlamaya çalışmak bende saplantı hâlini aldı. Böylece, hem hafızamı diri tutuyor hem de o zamanlar anlayamadığım bazı şeyleri

şimdi anlayabiliyorum. Yaşla, olgunlukla ilgisi olsa gerek. Kırklı yaşlarım olaylı, heyecanlı başlamıştı ama son birkaç yılda hayatım düzene girdi. Artık sükûnet istiyorum. Durup düşünmek, hatırlamak ve yine düşünmek istiyorum.

Bugün, yani bu defteri tutmaya başladığım bu sonbahar sabahında, Ada'nın on beş yaşındayken tuttuğu günlüğe bakıyordum. Altı yıldır elime almaktan kaçındığım, bana o zamanları hatırlatmasına hazır olmadığım günlüğü okumaya sonunda hazır hissettim kendimi. Ve artık, kızımın hayatımızı derinden etkileyen o korkunç dönemle barışma zamanının geldiğini anladım. Ada'nın lise yıllarına ait hatıra eşyalarını sakladığım kutuyu dolaptan çıkarıp salondaki halının üzerine yaydım ve elimin ilk gittiği eşya, lise birinci sınıfta kızımın hem çizimler yaptığı hem de günlük olarak kullandığı moleskine defter oldu. Kapağının iç kısmına, "Ada ve Begüm'ün yeni hayatı" yazılmış defter. Yarısı boş sayfalarla dolu; yılın geri kalanında Ada'nın hiçbir şey çizmeye cesaret edemediği defter. Yarım bırakılmadan önceki son sayfaya, en yakın arkadaşı Beril'in, düzgün elyazısıyla yukarıdaki satırları geçirdiği defter... Beril'in masalıyla sona eren defter...

Ada, günlük tutan insanlardan olmadı hiçbir zaman. Daha doğrusu, yazarak günlük tutan biri değildi. Ergenlik yıllarında geliştirdiği, resim yaparak günlük olayları anlatma huyu hâlâ devam ediyor. Bazen bir tek şekil, birkaç desen, bazense tam sayfa çizilmiş bir resim ve yanına alınan notlar, o gün yaşadıklarını, hissettiklerini anlatmaya yeterli oluyor. Şimdi, lise birinci sınıfta çizimler yaptığı, hoşuna giden fotoğrafları, sinema biletlerini, kuruttuğu çiçek ve yaprakları yapıştırdığı, bana ve arkadaşlarına hatıralar yazdırdığı günlüğe bütün sabah boyunca baktıktan ve o yıl yaşadıklarımızı en ince ayrıntısına kadar hatırlayıp kötü anılarla barışmaya hazır olduğumu fark ettikten sonra, ben de başımızdan geçenleri yazmaya karar verdim. Bugün ben de bir defteri doldurmaya başlıyorum.

O zamanlar epey gürültü koparan tüm o korkunç olaylardan mümkün olduğunca uzaklaşmak istemiştim ama şimdi yaklaşmak, her şeyi anlatmak, saklamak ve bazen tekrar okuyarak, Ada'nın okumasını sağlayarak insanların ne kadar kötü olabileceğini, hayatın ne kadar acımasızlaşabileceği gerçeğini kızımın aklından çıkarmamasını istiyorum. Böylece on beş yaşındayken yaşadıklarının silikleşmesine asla izin vermeyeceğim. Bazı insanları tanıdığımızı zannetsek de büyük yanlışlara kapılabileceğimizi, kendisini hep koruması gerektiğini aklından hiç çıkarmamış olacak.

Kızım liseye başladığında, ergenliğinin en hareketli ve hassas döneminde onun yakınında olma isteğiyle, okul kütüphanesinde yarım gün gönüllü çalışmaya karar verdim. Kütüphane, semt sakinlerinin ve mezunların yıllar boyunca bağışladığı kitaplarla zenginleşmiş, kitap kurtlarının her türden eseri bulabileceği bir yere dönüşmüştü, ancak sahipsiz ve bakımsızdı. Derslerin, sınavların yoğunluğundan, kütüphaneden sorumlu öğretmenler burasıyla fazla ilgilenememiş, kitap almaya gelen öğrenciler ortalığı dağıtmış, tüm bunların sonucunda her köşeye bir düzensizlik hâkim olmuştu.

Lise hayatında kızımın yakınında olma isteğim bas-kın çıkınca, ilk olarak Okul Aile Birliği'ne başvurmuştum ancak Aile Birliği toplantısının çoktan yapıldığını ve iki annenin seçildiğini öğrenmiştim. Üzül müştüm ama bu haberin arkasından hemen sevindirici bir gelişme oldu: Kütüphaneyle ilgilenmemi, orayı düzene sokmamı ve öğlene dek okulda kalarak, kitap almaya yahut boş derslerinde çalışmaya gelen öğrencilerle ilgilenmemi teklif ediyorlardı. Hemen kabul ettim. Bundan daha iyi bir teklif olamazdı. Okul Aile Birliği'ndeki sıkıcı evrak işleri yerine kütüphanede yalnız olmak ve kitaplara dokunmak, onlarla ilgilenmek, bu arada uzaktan Ada'yı takip etmek harika olacaktı. Düzeni seven bir yapım olduğundan, kütüphane-

nin dağınıklığını toparlamak benim için zevkti. Öte yandan, öğlen okuldan çıkıp boşandıktan sonra taşındığım yeni evimdeki kocaman çalışma masamda işlerime devam edebilecektim. Bundan daha iyi bir yeni yaşam planı olmazdı. Heyecanlı ve mutluydum.

Kütüphanede çalışmaya başladığım haftaysa gerçekten heyecanla doluydu. Okulun açıldığı gün, kutular dolusu kitap bir semt sakini tarafından okula bağışlanmıştı ve kütüphane girişi karton kutularla doluydu. İlk işim, bunları boşaltıp hangi kitapların okula uygun olup olmadığını belirleyerek, kalacak kitapları etiketlemektir. Kutular sürprizlerle doluydu, çünkü çoğu ellili, altmışlı yıllardan kalma yayınlardı. Benim gibi bir eski eşya meraklısı için hazine değerindeki bu yığınla ilgilenirken zevkten dört köşe olmuştum. Okul idaresi, okula uygun bulmadığım kitapları, geri dönüşüme göndermek yerine alabileceğimi söylediğindeyse sevinçten âdeta havaya uçmuştum.

O hafta eve, üzerinde “Begüm Eralp” yazılı pek çok karton kutu taşıdım. Çöpe gitmemesi için özenle ayırıp etiketlediğim bu kutulardan çıkanlar sayesinde, eski kitap koleksiyonuma pek çok kitap ekledim. En sevdiğim, ciltli, dışı renkli ofset kapaklı ve kapak üzerinde ellili, altmışlı yıllara özgü romantik kadın-erkek çizimleri olan, Şaheser, Akba, Altın Kitaplar, İnkılâp gibi yayınevlerinin bastığı kalın kitaplardı. Bunların hepsi zaman geçirmelik aşk romanları değildi. Bazıları Tolstoy, Brontë Kardeşler, Charles Dickens, Françoise Sagan yahut Joyce Carol Oates gibi yazarların romanları da olsa, kapaktaki romantik çizimlerin tarzı değişmezdi. Ben de bu çizimlere ve kitapların eski dildeki o ağdalı çevirilerine bayılıyordum.

Kütüphanedeki ilk haftam, kutuları boşaltıp raflara dizmekle geçerken başka bir sürprizle daha karşılaştım. Bir kutudan 1965 yılına ait *Hayat* dergilerinin ciltlenmiş basıncısı çıkmıştı. O yıllarda çok gözde olan *Hayat* dergilerinin 1

Ocak 1965 ile 22 Nisan 1965 tarihleri arasında yayımlanan sayılarının toplandığı bu cilde çocukların ilgi göstermeyeceğini belirten okul idaresi, diğer “romantik” kitaplarla birlikte bunu da alabileceğimi söyleyince, eve gider gitmez hepsini güzelce silmiş, yeni evimde bir duvarı tamamen kaplayan kitaplığa onları yerleştirdikten sonra, *Hayat* cildi, birkaç fincan kahve ve 1971 yılından bir plak eşliğinde keyif yapmak üzere kanepeye yerleşmiştim. Seçtiğim plak, okulun yakınlardaki eskiciden o gün eve dönerken satın aldığım birkaç plaktan biriydi: *The Roger Webb Sound*.

İlk sayıyı okurken, *Yıldızınız Diyor ki* bölümüne gülümseyerek göz attım. Burçlarla ilgilenmeyen biri olduğum halde, pek çok insan gibi merakla karışık bir duyguyla, burcumda yazanları bazen okurdum. 1 Ocak 1965 tarihinde Koç burcunda ne yazdığına baktım; çok umut verici sözlerdi. Boşanmamın ardından kendi evime taşındığım, evde çalışmaya başladığım yeni hayatımı düşünerek, orada yazanları “iyi bir işaret” olarak algılamaya karar verdim ve not defterime o satırları gülümseyerek geçirdim: *Yeni yıl sizin için fazla hareketli geçecek. Beklemediğiniz bazı hadiselerle karşılaşacaksınız. Sağlık durumunuzda hiçbir aksama yok.*

Bu yazılanları, güzel anları çağıran başlangıç cümleleri gibi algılayarak not defterime geçirmiştim. Belki yıllar sonra yeniden birine âşık olmak ve boşanmanın kötü izlerini silmek, Ada’yla hayalini kurduğumuz Akdeniz turuna çıkmak gibi... Oysa 1 Ocak 1965’in, kendime bir oyun havasında yordüğüm Koç burcu kehanetleri farklı yönde doğru çıkacak ve birkaç ay sonra *Yıldızınız Diyor ki* köşesini öfkeyle hatırlıyor olacaktım.

Ashında tam tersi olması gerekirdi. Yaşamımda olumlu bir döneme adım atmıştım. Umudla doluydum. Son birkaç yıldır hayatımı sessiz bir işkenceye çeviren evlilik sorunlarından kurtulmuştum. Ada boşanmayı yaşından beklen-

meyen bir olgunlukla karşılaşmış, korktuğum kadar kötü etkilenmemişti. Girdiği sınavı kazanmış, iyi bir okulda eğitim görmeye başlamıştı. Boşanmanın ardından ilişkimiz, anne-çocuk ilişkisinden uzaklaşıp abla-kardeş havasına bürünmüştü ve bu ikimizin de çok hoşuna gidiyordu.

Ben zayıflamıştım ve çevremdeki herkesin dediğine göre, gençleşmiş görünüyordum. Ada'yla dışarı çıkarken bir örnek yaptığımız, yandan yahut ortadan ayırarak aynı şekilde taradığımız uzun saçlardan cesur bir kararla vazgeçmiş, onları kısacık kestirmiştim. Kestirmeden önce güneşte sarı parıltılar saçan kumral saçlarım, artık koyu kahverengiydi ve neredeyse bir erkek çocuğununki kadar kısaydı. Yeni saçımı çok beğenmiştim. Ada kısa saçlı hâlimi beğenmese de zamanla alışmış, onun da hoşuna gitmeye başlamıştı.

Ben doğmadan önce Almanya'da çalışmaya başlamış annem ile babam, liseyi orada değil, kendi ülkemde okumama karar verdiklerinde, İstanbul'da birlikte yaşadığım teyzemin evi, çocuğu olmadığı için o ölünce bana kalmıştı ve öldüğünden beri kiradaydı. Boşanma aşamasında, kira gelirininki eksilmesini göze alarak kendi evime taşınmaya karar vermiştim. Salonu dışında oldukça küçük ama güzel bir evdi. Apartmanın bodrum katındaydı ama çok aydınlıktı, çünkü apartmanın arka bahçesine açılan kocaman, camla kaplı bir verandası vardı. Bahçe korunaklıydı; beyaza boyanmış tuğla duvarlar, dairenin yükseklik hizasında bitiyordu. Salon büyüktü ve bodrum katlarında rastlanılmayan genişlikte pencerelerle kaplıydı. Zamanında teyzem yaptırmıştı bu pencereleri. Küçük mutfak, birbirine bağlı salon ve yemek odası bölümüne açılıyordu. Mutfağın hemen arkasındaki duvarın baktığı, salona ait koridorumsu bölgeye çelik bir kitaplığı boylu boyunca yerleştirmiştim. Kitapların aralarına eski daktilo koleksiyonuma ait parçaları koymuş, kitaplığın önüneyse camdan çalışma masamı dayamıştım. Kendime bir ev-ofis ortamı yaratmıştım.

Yıllardır çalıştığım grafik şirketinden ayrılmış, bana daha çok para kazandıracak şirketler, yayınevleri ve çeşitli dergilerle serbest çalışmaya başlamıştım. Ada okulda yahut babasındayken büyük bir keyifle işlerime yoğunlaştığım çalışma masamın biraz ötesinde daha dar bir koridor uzanıyordu. Bir yanında sokak kapısı, diğer yanındaysa Ada'nın odasının, banyonun ve yatak odamın kapısı vardı. Evdeki dengesiz mimari, bu kısımda çok göze batıyordu. Banyo genişti ancak Ada'nınki ile benim odam küçüktü. Yine de odalarımıza sığmıştık. Eski kocam, boşanma kararımın yarattığı pişmanlığımın etkisiyle, yıllar içinde alıp biriktirdiğimiz ve benim çok düşkün olduğum tüm eski eşyaları bana vermişti. Ayrıca teyzemden kalma ve annemlerin Almanya'daki evinden gelme eşyalar da vardı; hepsi birleşince ortaya yetmişli yılların dekorasyon dergilerinden fırlamış gibi görünen, sade ama şık bir ev çıkmıştı.

Eşyalarım çoğunlukla, cam, çelik ve deri malzemelerden yapılmıyordu ve baskın renkler turuncu, sarı, beyaz, kırmızı olmuştu. Bir tek kendi odamda farklı renkler kullanmıştım. Koyu mavi duvarlar ve tatlı yeşil abajurların bulunduğu, Ada'nın deyimiyle "okyanus karanlığı rengindeki" odamda, beyaz bir yatak, iki pencere arasına yerleştirdiğim aynalı beyaz komodin ve beyaz panjur kapaklı dolaplarla odaya hâkim koyuluğu kırarak, kendime gayet huzurlu bir ortam hazırlamıştım. Oysa odamı tasarlarırken hiç de huzur verici olmayan bir filmdeki kadın kahramanın yatak odasından ilham almıştım: Yetmişli yıllardan, tarzını çok beğendiğim *The Perfume of the Lady in Black* adındaki *giallo* filminin baş karakteri Silvia'nın mavi odasından. Yeni evim gerçekten çok güzeldi.

Plak dinleyerek, kahve içerek, keyifle kanepede oturup *Hayat* dergilerini karıştırdığım o ekim günü, her şeyin başladığı gündü aslında. *Zıvanadan Çıkan Gençlik* başlığı altında verilmiş, Beatles üyelerinin daha ağırbaşlı şarkılar

söylemeye başlamasının ardından kıvrak melodilere ihtiyaç duyan İngiliz gençliğinin yeni gözdesi The Rolling Stones grubunun, önü alınamayan çılgınlıklara neden olduğuna dair bir yazının ve Mick Jagger'ın sahnede çekilmiş fotoğraflarının olduğu bölüme geldiğimde, arka sayfalarda bir tuhaflık hissederek ileri atladım. Sonraki sayfalar birbirine sıkıca yapışmıştı. İlk birkaçını güçlkle birbirinden ayırmayı başardım. Şaşkınlığım, sayfaları ayırdıktan sonra gördüğüm manzarayla ortaya çıktı: Birbirine özellikle yapıştırılmış gibi görünen sayfa kalabalığının ortası biraz beceriksizce oyulmuş, oyugun içine soluk pembe kadife kurdeleyle bağlanmış mektuplar yerleştirilmişti. Gözlerime inanamıyordum. Birisi, kim bilir ne kadar zaman önce, buraya özenle bu mektupları saklamıştı. Uçları tiftiklenmiş kurdeleyi heyecandan titreyen ellerimle açıp hemen mektupları okumaya başladım. O sırada *The Roger Webb Sound* plağında hemen vurulduğum "Moonbird" adlı parça çalıyordu, bunu çok iyi hatırlıyorum. Bende tuhaf hisler yaratan o parçanın eşliğinde mektupları okumaya başlamamla, "yıldızımın dedikleri"nin gerçekleşeceği hareketli günlere ilk adımımı da böylece atmış oluyordum.